

Wstępne wyniki NSP 2021 w zakresie struktury narodowo-etnicznej oraz języka kontaktów domowych

11.04.2023 r.

37149,5 tys.

Liczba mieszkańców Polski o polskich identyfikacjach narodowościowych

1339,6 tys.

Liczba mieszkańców Polski o innych niż polska identyfikacjach narodowościowych

W spisie ludności w 2021 r. - podobnie jak w 2011 r. - przynależność osób do odpowiedniej społeczności narodowej lub etnicznej była określana w drodze swobodnej deklaracji narodowościowej. Zachowane zostało również rozwiązanie umożliwiające osobom spisującym wyrażenie złożonych tożsamości narodowościowych, poprzez zadanie dwóch pytań (pytania podwójnego) o narodowość.

W niniejszym opracowaniu przedstawione zostały najliczniej reprezentowane deklaracje narodowo-etniczne oraz językowe. Zaprezentowane dane są opracowane w oparciu o definicję ludności krajowej.¹

Struktura narodowo-etniczna

Wstępne wyniki spisu ludności z 2021 r. wskazują, że ludność o polskich identyfikacjach narodowościowych obejmowała w sumie 37149,5 tys. osób, co stanowi 97,7% ogółu mieszkańców Polski, natomiast o innych niż polska identyfikacjach - 1339,6 tys. osób, czyli 3,5%.

Wstępne dane wskazują na utrzymujące się poczucie odrębności etnicznej społeczności regionalnych w Polsce. Do najliczniejszych identyfikacji narodowo-etnicznych, poza inną niż polską identyfikacją, należy zaliczyć deklaracje śląskie i kaszubskie. W sumie odnotowano - jako odpowiedź na pierwsze lub drugie pytanie etniczne - 585,7 tys. deklaracji śląskich, co w stosunku do identyfikacji innych niż polska stanowi 43,7%, przy czym 231,8 tys. osób wskazało identyfikację śląską jako pierwszą, a 353,9 tys. osób jako drugą. Kolejną najliczniej reprezentowaną grupą były osoby deklarujące przynależność kaszubską - 176,9 tys. osób (co stanowi 13,2% wśród ogółu osób deklarujących identyfikację inną niż polską). Grupa ta częściej deklarowała identyfikację kaszubską jako drugą (162,2 tys.).

Do najliczniejszych identyfikacji narodowo-etnicznych, poza inną niż polską identyfikacją, należy zaliczyć deklaracje śląskie - 585,7 tys. i kaszubskie - 176,9 tys.

¹ Ludność według definicji krajowej - stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce. Do ludności nie są natomiast zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Tablica 1. Ludność według najliczniejszych identyfikacji narodowo-etnicznych - wstępne wyniki NSP 2021

Identyfikacja narodowo-etniczna	Identyfikacja pierwsza (zadeklarowana w pierwszym pytaniu)	Identyfikacja druga (zadeklarowana w drugim pytaniu)	Razem - niezależnie od liczby i kolejności (w pierwszym lub drugim pytaniu) *
		<i>w tysiącach</i>	
Ogółem	38036,1	956,3	38036,1
Polska	37057,5	92,0	37149,5
Inna niż polska - razem	505,3	864,3	1339,6
<i>w tym:</i>			
śląska	231,8	353,9	585,7
kaszubska	14,6	162,2	176,9
niemiecka	38,7	93,8	132,5
ukraińska	62,9	16,5	79,4
białoruska	41,9	12,4	54,3
angielska	4,0	44,7	48,7
amerykańska	2,3	22,8	25,1
włoska	3,1	14,6	17,7
żydowska	7,2	8,5	15,7
rosyjska	10,2	4,6	14,8
francuska	1,9	11,1	13,0
łemkowska	8,6	4,1	12,7
romska	8,0	3,8	11,8
irlandzka	0,8	9,1	10,0
litewska	7,6	2,0	9,7
Nieustalona	473,3	x	473,3

* Kolumna zawiera zestawienie odpowiedzi z dwóch pytań – dane nie sumują się

Tablica 2. Ludność deklarująca inną niż polska przynależność narodowo-etniczną według rodzaju identyfikacji - wyniki wstępne NSP 2021

Identyfikacja narodowo-etniczna	Identyfikacja pierwsza (zadeklarowana w pierwszym pytaniu)	Identyfikacja druga (zadeklarowana w drugim pytaniu)	Razem - niezależnie od liczby i kolejności (w pierwszym lub drugim pytaniu) *
	<i>w tysiącach</i>		
Inna niż polska - razem	505,3	864,3	1339,6
	<i>w % (struktura pionowa)</i>		
<i>w tym:</i>			
śląska	45,9	40,9	43,7
kaszubska	2,9	18,8	13,2
niemiecka	7,7	10,8	9,9
ukraińska	12,5	1,9	5,9
białoruska	8,3	1,4	4,1
angielska	0,8	5,2	3,6
amerykańska	0,4	2,6	1,9
włoska	0,6	1,7	1,3
żydowska	1,4	1,0	1,2
rosyjska	2,0	0,5	1,1
francuska	0,4	1,3	1,0
łemkowska	1,7	0,5	0,9
romska	1,6	0,4	0,9
irlandzka	0,2	1,1	0,7
litewska	1,5	0,2	0,7

* Kolumna zawiera zestawienie odpowiedzi z dwóch pytań – dane nie sumują się

Trzecią najliczniej reprezentowaną grupą są osoby deklarujące przynależność niemiecką – w sumie 132,5 tys. osób (co stanowi 9,9% wśród ogółu osób deklarujących identyfikację inną niż polską), z czego 38,7 tys. osób zadeklarowało narodowość niemiecką jako pierwszą, a 93,8 tys. jako drugą. Do liczniejszych grup deklarujących w ostatnim spisie powszechnym inną niż polska tożsamość narodowo-etniczną należy zaliczyć jeszcze społeczności wskazujące w spisie przynależność: ukraińską (79,4 tys.), białoruską (54,3 tys.), angielską (48,7 tys.) oraz amerykańską (25,1 tys.).

W sześciu przypadkach suma deklaracji przekroczyła 10 tys.: włoskiej (17,7 tys.), żydowskiej (15,7 tys.), rosyjskiej (14,8 tys.), francuskiej (13,0 tys.), łemkowskiej (12,7 tys.) i romskiej (11,8 tys.). Z kolei suma deklaracji dla identyfikacji irlandzkiej oraz litewskiej oscylowała blisko tej wartości.

Odsetek braków danych w zakresie narodowości wynosi 1,24%.

Język kontaktów domowych

W spisie ludności 2021 r., podobnie jak w poprzednim spisie, obok pytania o przynależność narodowo-etniczną zadawano pytanie o język używany w kontaktach domowych, które dawało respondentom możliwość wymienienia dwóch języków niepolskich, niezależnie od tego, czy były one używane z językiem polskim, czy też nie.

Na podstawie wstępnych wyników badania spisowego można stwierdzić, że w zdecydowanej większości ludność Polski posługuje się w kontaktach domowych językiem polskim. Używanie

tego języka zadeklarowało w sumie 37427,6 tys. osób, co stanowi 98,4% ogółu ludności, a większość z tego tj. 35886,7 tys. (94,3 %) - postępuje się nim jako jedynym.

Tablica 3. Ludność według najczęściej wskazywanych języków używanych w kontaktach domowych - wyniki wstępne NSP 2021

Język kontaktów domowych	Ogółem	W tym używany jako jedyny
	w tysiącach*	
Ogółem	38036,1	x
Polski	37427,6	35886,7
Inny niż polski	1666,7	115,1
<i>w tym:</i>		
angielski	704,4	21,0
śląski	457,9	53,3
niemiecki	199,0	6,6
kaszubski	87,6	1,7
rosyjski	59,9	4,7
ukraiński	53,2	7,8
francuski	37,2	1,6
włoski	34,0	2,4
hiszpański	26,3	1,2
białoruski	16,9	1,6
niderlandzki	14,6	0,6
norweski	11,8	0,4
Nieustalony	482,8	x

* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednego języka - dane w kolumnach nie sumują się

Na podstawie wstępnych wyników spisu dotyczących języka używanego w kontaktach domowych można zauważyć, że do najczęściej wymienianych języków innych niż polski należy język angielski, który zadeklarowało 704,4 tys. osób, a następnie język śląski – 457,9 tys. osób. Na kolejnych miejscach uplasowały się: język niemiecki – 199,0 tys., kaszubski – 87,6 tys., rosyjski 59,9 tys. oraz ukraiński 53,2 tys. osób.

Odsetek braków danych w przypadku języka używanego w domu wynosi 1,27%.

35886,7 tys. (94,3 %) osób zadeklarowało postępowanie się w kontaktach domowych językiem polskim jako jedynym.

Wśród języków innych niż polski, w kontaktach domowych najczęściej zadeklarowano używanie języka angielskiego (704,4 tys. osób).

Tablica 4. Ludność używająca w kontaktach domowych języka innego niż polski według rodzaju języka - wyniki wstępne NSP 2021

Język kontaktów domowych	Ogółem	W tym używany jako jedyny
	<i>w tysiącach</i>	
Inny niż polski	1666,7	115,1
	<i>w % (struktura pionowa)</i>	
<i>w tym:</i>		
angielski	42,3	18,2
śląski	27,5	46,3
niemiecki	11,9	5,7
kaszubski	5,3	1,5
rosyjski	3,6	4,1
ukraiński	3,2	6,8
francuski	2,2	1,4
włoski	2,0	2,1
hiszpański	1,6	1,0
białoruski	1,0	1,4
niderlandzki	0,9	0,5
norweski	0,7	0,3

* Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednego języka - dane w kolumnach nie sumują się

UWAGI METODOLOGICZNE

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021 został przeprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Zakres tematyczny spisu oraz zasady jego realizacji zostały określone w ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1775, z 2020 r. poz. 1486, z 2021 r. poz. 615, z 2021 r., poz. 1143) oraz rozporządzeniu (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. Urz. UE L 218 z 13.8.2008, str. 14) - wraz z aktami wykonawczymi.

Zakres tematyczny był konsultowany z kluczowymi odbiorcami danych, w szczególności jednostkami administracji publicznej oraz ośrodkami naukowo-badawczym, którzy wykorzystują dane statystyczne do realizacji swoich zadań statutowych.

Badanie spisowe realizowane było jako badanie pełne i swoim zakresem objęło:

- osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i innych zamieszkałych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami,
- osoby fizyczne niemające miejsca zamieszkania,
- mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami.

Spis nie obejmował natomiast:

- szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych,
- mieszkań, budynków, obiektów oraz pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

Udział w spisie był obowiązkowy, a mieszkańcy Polski byli obowiązani do udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi (art. 28 p.1 ustawy o NSP).

Źródła danych

Zgodnie z zapisami ustawy o NSP 2021 spis ludności i mieszkań zrealizowany był metodą mieszaną, tj. z wykorzystaniem danych pochodzących ze źródeł administracyjnych oraz danych zebranych od respondentów.

Dane objęte zakresem informacyjnym spisu zostały pozyskane od populacji podlegającej badaniu poprzez elektroniczny formularz spisowy i przy wykorzystaniu następujących kanałów zbierania danych:

- samospis internetowy (CAWI),
- wywiad telefoniczny realizowany na infolinii spisowej (tzw. spis na żądanie);
- wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych (CATI);
- wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych (CAPI) z wykorzystaniem mobilnych terminali elektronicznych, który ze względu na sytuację pandemiczną panującą w kraju mógł być realizowany w terminie od 21 czerwca do 30 września 2021 r.

Wybrane pojęcia i definicje spisowe

Wybrane pojęcia i definicje spisowe odnoszą się bezpośrednio do omawianego tematu badawczego.

Ludność według definicji krajowej – stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce. Do ludności nie są natomiast zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Narodowość – przynależność narodowa lub etniczna – jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia związek z określonym narodem lub wspólnotą etniczną.

Narodowości (odczuwanej przynależności narodowo-etnicznej) nie należy mylić z przynależnością państwową – czyli obywatelstwem.

Język używany w kontaktach domowych – dotyczy języka używanego na co dzień w domu i odnosi się do języka mówionego lub migowego, który używany jest w kontaktach rodzinnych. Język używany w rodzinnych kontaktach domowych nie odnosi się do znajomości języków obcych.

Udostępnianie wyników NSP 2021

Wyniki spisu będą udostępniane zgodnie z harmonogramem publicznie dostępnym dla odbiorców informacji. Wyniki spisu są publikowane na Portalu Informacyjnym GUS (informacje sygnałne i publikacje) oraz w Banku Danych Lokalnych. Dla kartograficznej prezentacji danych w ujęciu przestrzennym wykorzystywany jest zmodernizowany Portal Geostatystyczny.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Demograficznych

Dyrektor Dorota Szaltys

Tel: 22 608 33 54

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GłównyUrządStatystyczny

gus_stat

głównyurządstatystycznygus

głównyurządstatystyczny

Powiązane opracowania

[Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Metodologia i organizacja badania](#)
[Ramowy harmonogram udostępniania informacji wynikowych z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2021 \(NSP 2021\)](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Ludność](#)

Banki i bazy danych

[Bank Danych Lokalnych GUS, kategoria NARODOWE SPISY POWSZECHNE, grupy NSP 2021](#)